

A STATISZTIKAI ADATSZOLGÁLTATÁSI RENDSZER DECENTRALIZÁLÁSA

A Népgazdasági Tanács a Központi Statisztikai Hivatal munkatervéről szóló múlt év decemberi határozatában elrendelte a statisztikai munka decentralizálását. A Népgazdasági Tanács ez év januárjában újabb határozatot hozott a statisztikai munka decentralizálásának végrehajtására vonatkozóan.

A határozat kimondja, hogy az alsó államigazgatási és gazdasági egységek (vállalatok, intézetek, hivatalok, stb.) adatait a Központi Statisztikai Hivatal ne közvetlenül gyűjtse be feldolgozásra, hanem az adatokat az alsóbb szervek a fölérendelt szervek útján az illető szakterület egész igazgatási vonalán végigfuttatva juttassák a szakminisztériumhoz és azon keresztül a Statisztikai Hivatalhoz. Az alsóbb egységeket összefogó szervek a statisztikai jelentéseket nem csupán begyűjtik és továbbítják, hanem a befutó adatokat úgy kell összesítenieik és kiértékelnieik, hogy a statisztika az alsó- és középfokon álló irányító szerveknél is operatív intézkedések alapjául szolgáljon, a vezetés és ellenőrzés eszközévé váljék. Az adatszolgáltatás rendszerét úgy kell felépíteni, hogy a legalsóbbfokú adatszolgáltató szervek kérdőíveitől a minisztériumnak a Statisztikai Hivatal felé tett összefoglaló jelentéséig egységes rendszert alkosson.

A decentralizálással kapcsolatban a Statisztikai Hivatalnak a következők a feladatai:

A határozat értelmében a Központi Statisztikai Hivatalnak gondoskodnia kell a rendszer egységességéről és ezért részt kell vennie a decentralizált statisztikai rendszer kidolgozásában a kérdőívektől kezdve az utasítások szerkesztéséig és összeállításáig.

A Statisztikai Hivatal kötelessége továbbá az adatok és a statisztikai szervezet ellenőrzése.

A Központi Statisztikai Hivatalnak a decentralizáltan futó adatszolgáltatáson túlmenően, a népgazdaság fontosabb ágaiban időszakonként rendszeresen közvetlen adatfelvételt is végre kell hajtania.

A decentralizálás végrehajtása után a minisztériumok központi statisztikai osztályai és a termelési főosztályon működő statisztikai csoportok felelősek a minisztériumon, illetve főosztályon belüli statisztikai munka koordinálásáért, ellenőrzéséért, az adatok összesítéséért és az egyes részterületek közötti adatszolgáltatásért. Az egyes minisztériumok más minisztériumok részére rendszeres adatszolgáltatást — az operatív statisztikai adatszolgáltatástól eltekintve — csak a Központi Statisztikai Hivatalon keresztül vagy a Hivatal elnökével egyetértésben adhatnak.

A minisztériumok, minisztériumi főosztályok, ipari központok statisztikusai a vállalati statisztikusokhoz hasonlóan kötelesek 1951. december 31-ig a Központi Statisztikai Hivatalban megszervezett statisztikai vizsgát letenni. A statisztikusok oktatását az egyes minisztereknek a Statisztikai Hivatal közreműködésével kell megszervezni. 1952. január 1-től a minisztériumoknál és a vállalati központoknál statisztikai osztály- vagy csoportvezetői és előadói munkakörben csak vizsgázott, vagy a Központi Statiszt-

tikai Hivatalban szervezett vizsgabizottság által a vizsga alól felmentett statisztikus foglalkoztatható.

A Népgazdasági Tanács felhívja a Központi Statisztikai Hivatal elnökét, hogy tegyen javaslatot arra vonatkozóan, hogy a statisztikai munka milyen területén indokolt a központi feldolgozás eddigi rendszerének fenntartása, milyen területeken és milyen adatokra vonatkozóan szükséges az adatok párhuzamos feldolgozása, illetőleg mely területeken elegendő kizárólagosan a decentralizált feldolgozási rendszer alkalmazása. Külön ki kell dolgozni azokat a módszereket, amelyekkel biztosítható, hogy az adatok gépi feldolgozása a decentralizálás után is fenntartható, sőt fokozható legyen.

A Népgazdasági Tanács határozatában nyomatékosan felhívja a figyelmet arra, hogy a statisztikai munka decentralizálásánál a legnagyobb körütekintéssel és óvatossággal kell eljárni, nehogy a rendszer mai működésében, a vezetés tájékoztatásában zökkenők álljanak be, vagy a decentralizálás az adatok pontosságának, a feldolgozás gyorsaságának rovására történjék. A fentiek végrehajtásért a Központi Statisztikai Hivatal felelős. Ezért a Népgazdasági Tanács felhívja a Központi Statisztikai Hivatal elnökét, hogy fokozott mértékben gyakoroljon ellenőrzést az adatszolgáltatás tárgyilagossága és megbízhatósága tekintetében. Ennek érdekében az átmeneti időszakban szükség esetén fontosabb területeken a minisztériumok és egyéb szervek idevonatkozó tevékenységével párhuzamosan is fenn kell tartani a Statisztikai Hivatal feldolgozó és adatszolgáltató tevékenységét.

A határozat felhívja a minisztereknek, a főosztályvezetőknek, a központok, vállalatok vezetőinek és a felelős statisztikusoknak figyelmét, hogy minden olyan cselekedet, vagy kísérlet, amely arra irányul, hogy az adatokat elferdítse, vagy az adatot szolgáltató szervezet működésére vonatkozó adatokat megszeplítse és a felsőbb szerveket ilyen módon megtéveszse, a tervgazdálkodás sikerét veszélyeztető bűncselekmény. A statisztikai adatok helytelen, vagy felelőtlen bejelentése esetén érvényesíteni kell az adatszolgáltató szerv vezetőjének és felelős statisztikusának egyéni felelősségét. Ezért a Népgazdasági Tanács indítványt tesz a Minisztertanácsnak, hogy tegyen javaslatot a Népköztársaság Elnöki Tanácsának az 1950. évi 4. számú törvényerejű rendelet 18. §-ának olyan kiegészítésére, mely szerint a statisztikai adatszolgáltatással kapcsolatban elkövetett bűncselekmény esetén a bűnvádi eljárást a Statisztikai Hivatal elnökének feljelentésére is meg kell indítani.

A Népgazdasági Tanács az operatív irányító szervek gyorsabb tájékoztatása érdekében hozzájárul ahhoz, hogy a miniszterek megszervezzék az egyes területeken már bevált, operatív gyorsjelentések rendszerét. A gazdasági minisztériumoknál az operatív gyorsjelentéseket általában azon cikkek termelésének megfigyelésére kell megszervezni, amelyek népgazdasági szempontból különösen jelentősek, vagy ha kevésbé jelentősek is, de nagy tömegük miatt népgazdaságunkban számottevő súlyuk van. A legfontosabb alapanyagokra, illetve alapvető termelési ágazatokra esetleg naponkénti, egyéb területeken öt-, illetve tíznapos gyorsjelentések vezethetők be. A gyorsjelentések megszervezésénél különösen ügyelni kell a jelentésre kötelezett szervek teherbíróképességére.

A Népgazdasági Tanács fent ismertetett határozatát a Minisztertanács tudomásul vette és megerősítette.